

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФАКУЛЬТЭТ ФІЛАЛАГІЧНЫ
Кафедра тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства

САФОНАВА Ганна Аляксандраўна

ТЭМА ДЗЯЦІНСТВА І ВОБРАЗ ДЗІЦЯЦІ
Ў КЛАСІЧНАЙ ПОЛЬСКАЙ НАВЕЛІСТЫЦЫ
ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХІХ СТ. (НА МАТЭРЫЯЛЕ ТВОРАЎ
Э. АЖЭШКА, М. КАНАПНІЦКАЙ, Б. ПРУСА, Г. СЯНКЕВІЧА)

Дыпломная работа

Навуковы кіраўнік:
д.ф.н., дацэнт
М.М. Хмяльніцкі

Дапушчана да абароны
«28» маг 2024 г.
Загадчык кафедры Т.А. Марозава
кандыдат філалагічных навук, дацэнт Т.А. Марозава

Мінск, 2024

Анатацыя

Сафонава Ганна Аляксандраўна

Назва дыпломнай работы: «Тэма дзяцінства і вобраз дзіцяці ў класічнай польскай навелістыцы другой паловы XIX ст. (на матэрыяле твораў Э. Ажэшка, М. Канапніцкай, Б. Пруса, Г. Сянкевіча)».

Структура і аб'ём дыпломнай работы: работа ўключае ў сябе ўводзіны, тры главы, заключэнне і спіс выкарыстаных крыніц; агульны аб'ём – 66 стар., 61 крыніца, 1 дадатак.

Ключавыя словы: польская літаратура, пазітывізм, рэалізм, тэма дзяцінства, вобраз дзіцяці, навелістыка, Эліза Ажэшка, Марыя Канапніцкая, Баляслаў Прус, Генрык Сянкевіч.

Тэкст рэферата

Аб'ект даследавання – навелістыка Э. Ажэшка, М. Канапніцкай, Б. Пруса і Г. Сянкевіча.

Прадмет даследавання – асаблівасці раскрыцця тэмы дзяцінства ў навелістыцы Б. Пруса, Г. Сянкевіча, Э. Ажэшка і М. Канапніцкай.

Мэта работы – выявіць ідэйна-мастацкую спецыфіку ўвасаблення тэмы дзяцінства ў навелістыцы Э. Ажэшка, М. Канапніцкай, Б. Пруса і Г. Сянкевіча.

Метады даследавання: культурна-гістарычны, параўнальна-тыпалагічны, біяграфічны і сацыялагічны метады з элементамі цэласнага аналізу мастацкага тэксту.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: прасочаны генезіс і спецыфіка мастацкага ўвасаблення тэмы дзяцінства ў польскай літаратуры, выяўлена канцэпцыя вобраза дзіцяці ў прозе другой паловы XIX стагоддзя на матэрыяле навелістыкі Э. Ажэшка, М. Канапніцкай, Б. Пруса і Г. Сянкевіча з улікам агульналітаратурнага кантэксту; разгледжаны шляхі і формы асэнсавання тэмы дзяцінства ў малафарматнай прозе класікаў польскай літаратуры, у параўнальна-тыпалагічным аспекце выяўлена агульнае і асаблівае ў прэзентацыі вобраза дзіцяці ў навелах прааналізаваных аўтараў.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы: навуковыя палажэнні, якія змяшчаюцца ў дыпломнай рабоце, абгрунтаваны і аргументаваны. Метадалагічная база мае комплексны характар. Даследаванне праведзена з улікам дасягненняў беларускага і замежнага літаратуразнаўства па праблеме, што забяспечвае абгрунтаванасць высноў, сфармуляваных у дыпломнай рабоце.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: матэрыялы дыпломнай работы могуць быць скарыстаны для далейшых літаратуразнаўчых даследаванняў навелістыкі Э. Ажэшка, М. Канапніцкай, Б. Пруса і Г. Сянкевіча, а таксама пры напісанні рэфератаў і курсавых работ па гісторыі польскай літаратуры.

Аннотация

Сафонова Анна Александровна

Название дипломной работы: «Тема детства и образ ребенка в классической польской новеллистике второй половины XIX в. (на материале произведений Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса, Г. Сенкевича)».

Структура и объём дипломной работы: работа включает в себя введение, три главы, заключение и список использованных источников; общий объем – 66 стр., 61 источник, 1 приложение.

Ключевые слова: польская литература, позитивизм, реализм, тема детства, образ ребенка, новеллистика, Элиза Ожешко, Мария Конопницкая Болеслав Прус, Генрик Сенкевич.

Текст реферата

Объект исследования – новеллы Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса и Г. Сенкевича.

Предмет исследования – особенности раскрытия темы детства в новеллах Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса и Г. Сенкевича.

Цель работы — выявить идейно-художественную специфику воплощения темы детства в новеллах Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса и Г. Сенкевича.

Методы исследования: культурно-исторический, сравнительно-типологический, биографический и социологический метод с элементами целостного анализа художественного текста.

Результаты исследования и их новизна: прослежены генезис и специфика художественного воплощения темы детства в польской литературе, выявлена концепция образа ребенка в прозе второй половины XIX века на материале новеллистики Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса и Г. Сенкевича с учетом общелитературного контекста; рассмотрены способы и формы осмысления темы детства в малоформатной прозе классиков польской литературы, в сравнительно-типологическом аспекте выявлены общее и отличное в презентации образа ребенка в новеллах проанализированных авторов.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы: научные положения, содержащиеся в дипломной работе, обоснованы и аргументированы. Методологическая база имеет комплексный характер. Исследование проведено с учетом достижений белорусского

и зарубежного литературоведения по проблеме, что обеспечивает обоснованность выводов, сформулированных в дипломной работе.

Область возможного практического применения: материалы дипломной работы могут быть использованы для дальнейшего литературоведческого изучения новеллистики Э. Ожешко, М. Конопницкой, Б. Пруса и Г. Сенкевича, а также при написания рефератов и курсовых работ по истории польской литературы.

Annotation

Safonava Hanna Aliaksandraŭna

Title of the diploma work: «The theme of childhood and the image of a child in classic Polish short stories of the second half of the 19th century (based on the works of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus, H. Sienkiewicz)».

Structure and scope of the diploma work: the work includes an introduction, three chapters divided into sections, a conclusion and a list of sources used; total volume – 66 pages, 61 sources, 1 application.

Keywords: Polish literature, positivism, realism, theme of childhood, image of a child, short story, Eliza Orzeszkowa, Maria Konopnicka, Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz.

Summary text

The object of research are short stories of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus and H. Sienkiewicz.

The subject of research are features of revealing the theme of childhood in the short stories of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus and H. Sienkiewicz.

The purpose of this work is to reveal the ideological and artistic specificity of the embodiment of the theme of childhood in the short stories of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus and H. Sienkiewicz.

Methods of research: cultural-historical, comparative-typological, biographical and sociological method with elements of holistic analysis of artistic text.

The results of the work and their novelty: traced the genesis and specificity of the artistic embodiment of the theme of childhood in Polish literature, revealed the concept of the image of a child in the prose of the second half of the 19th century based on the material of the short stories of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus and H. Sienkiewicz, consider the general literary context; the ways and forms of understanding the theme of childhood in the small-format prose of the classics of Polish literature are examined, the common and special features of the presentation of the image of a child in the novels of the analyzed authors are revealed in the comparative-typological aspect.

Authenticity of the materials and results of the diploma work: the scientific provisions contained in the thesis are justified and reasoned.

The methodological basis is complex. The research was carried out taking into account the achievements of Belarusian and foreign literary studies on the issue, which ensures the validity of the conclusions formulated in the thesis.

Recoomendations on the usage: the materials of the thesis can be used for further literary studies of the short stories of E. Orzeszkowa, M. Konopnicka, B. Prus and H. Sienkiewicz, as well as for writing abstracts and term papers on the history of Polish literature.